

Приказки за нашите **ГОРИ**

Снимка на корицата и на стр. 1 © Якуб Рошақ, 7-годишен, от Полша, победител в конкурса за рисунки на горска тематика, организиран от ГД „Земеделие и развитие на селските райони“ през 2013 година.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2013 г.

ISBN 978-92-79-30814-7

doi:10.2762/10040

© Европейски съюз

Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

Printed in Italy

Приказки за нашите ГОРИ

Земеделие
и развитие
на селските
райони

Живот в хармония с нашите гори

Горите винаги са подхранвали въображението на хората, легендите, митологиите и културите. Символичната връзка между живота на едно дърво и живота на човека може да бъде открита във всички европейски култури. Настоящата антология ни дава възможност да видим тази връзка в нова светлина, чрез поезия и проза от всички държави — членки на Европейския съюз. Текстовете са илюстрирани с детски рисунки, които разкриват по уникален, пъстър и много проникновен начин как те виждат горите и какво очакват от нас.

Повече от 9000 деца от 22 държави членки ни изпратиха рисунките си в рамките на конкурс под надслов „Какво е за мен гората?“, организиран от Генерална дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“. Сърдечно благодарим на всички тях за това, че помогнаха на Европейската комисия да разбере как европейските деца възприемат горите край себе си и каква е ролята на горите в живота им, както и да накара хората да осъзнаят по-добре важноста на горите.

В Европейския съюз съществуват много видове естествени гори, залесени площи и структури на собственост върху горите. Горите са сред най-важните възобновяеми ресурси на Европа и един от главните източници на биологичното разнообразие на континента. Те помагат за регулирането на климата, осигуряват суровини за нас и прехрана за дивите животни и ни предлагат спокойни кътчета, където можем да си отдъхнем от градския живот. С други думи те предоставят и опазват огромен спектър от екосистемни услуги за всички нас. Горите са ключов ресурс за подобряването на качеството на живот и за създаването на работни места, особено в селските райони.

За да има устойчиво бъдеще, Европа се нуждае от своите гори, а горите от своя страна имат нужда от подкрепата на ЕС, особено от тази на младите хора и децата. Да живеем в хармония с нашите дървета и гори е важна част от ежедневието ни и ние се нуждаем от Вашата помощ, за да намерим подходящ начин да се отнасяме към този удивителен и ценен ресурс за идните поколения.

Хернан Г., 7-годишен.

В стратегията на ЕС за горите се определят основните принципи, които са необходими за укрепване на устойчивото управление на горите и за подобряване на конкурентоспособността и създаването на работни места, особено в селските райони, като същевременно се гарантира опазването на горите и предоставянето на екосистемни услуги. Устойчиво управление на горите означава използване на гори и горска земя по начин и до степен, които запазват тяхното биологично разнообразие, производителност, жизненост и потенциал да изпълняват както сега, така и в бъдеще своите екологични, икономически и социални функции, без да се причиняват вреди на други екосистеми.

Следващите текстове са избрани с подкрепата на министерствата, отговарящи за горското стопанство в държавите — членки на ЕС.

За повече информация относно горите в ЕС и стратегията на ЕС за горите, вж. www.ec.europa.eu/agriculture/forest

Дамиан Т., 7-годишен.

Съдържание

Живот в хармония с нашите гори	2
Белгия — Едно дърво, един живот... ..	6
България — Мечтите на една гора	8
Чешка република — Зеленият горски човек	10
Дания — Гората е тъй свежа и зелена	12
Германия — Гората в германската история: три различни погледа	14
Естония — Естонската гора	16
Ирландия — Ах, как ни липсват сянката и подслонът на дърветата!	18
Гърция — Митът за Ерисихтон	20
Испания — Поема за изсъхналия бряст	22
Франция — Възпитание на чувствата	24
Хърватия — Горският	26
Италия — Нови разкази за античния Рим	28
Кипър — Добрините на дърветата	30
Латвия — На жар	32
Литва — На гората	34
Люксембург — Фитбул	36
Унгария — Гората	38
Малта — Гората	40
Нидерландия — Да подновим връзката си с гората	42
Австрия — Дървото	44
Полша — Музика на вековната гора	46
Португалия — Далеч сред зелени дървета	48
Румъния — Завръщане	50
Словения — Гората	52
Словакия — Зимни гори	54
Финландия — Засяването на гората	56
Швеция — В обществото и гората	58
Обединено кралство — Сърцето на Мидлотиан	60
Горите в ЕС в цифри	64

Белгия

Едно дърво, един живот...

Дървото бе за нея извор на хармония.
 Пейзажът доставяше наслада на разходките ѝ...
 Стотици най-различни дървета
 съжителстваха
 в чудна цялост.
 Тази гледка я караше да размишлява върху живота...
 Гората и светът си приличат,
 тъй като разнообразието им ги прави уникални и прекрасни.

Тя бе там, пред това дърво —
 наглед като толкова други,
 което обаче тя бе избрала.
 То бе Нейното дърво
 и тя си бе обещала, че няма да позволи на никого
 да му стори зло.
 Тя виждаше как все повече хора
 унищожават тази невероятна гора, заплашена от
 глупостта, егоизма и невежеството.

Всеки би могъл да помисли за това,
 сядайки под едно дърво — своето дърво,
 да размишлява в съзерцание, окъпан от процеждащата се през
 клонките
 светлина,
 от музиката на птичите песни и вятъра ...
 Това дърво ѝ бе приятел.

...
 То приличаше на нея неимоверно:
 и двамата преодоляваха житейските препятствия.
 Тя познаваше всяка негова жилка, багра
 и хубост.
 И независимо от сезона — пролет, лято, есен или зима,
 тя се възхищаваше на красотата, която всеки от тях му
 придаваше.

...
 Дървото е нещо свещено!
 Дървото е нашият корен!
 Дървото е нашето бъдеще!
 Дървото е нашият кислород!

*Откъси от стихотворението
 „Un arbre, une vie ...“ (2005 г.) на
 Жюли Дьоже, училище Athénée Royal —
 Esneux, Белгия*

С любезното разрешение на Athénée
 Royal — Esneux.

Ботонд С., 9-годишен.

Ариана Г., 9-годишна.

България

Мечтите на една гора

Шшш! Чуй! Тя рони горчиви сълзи, подсмърча и тихомълком ридае.
Опитва се да се скрие, обвита в мъгла, хиляди сенки събрала в себе си.
Забулена в тайнство от мистериозния пролетен вятър,
поклаща своите милиони ръце.
Прегръща България — цялата. А сълзите ѝ — по-чисти от детска мечта,
топят се от февруарския сняг.

Шшш! Заслушай се как тихо плаче гората!
Хладината от нея бързо си отива.
Тя става приветлива, светла, добра домакиня.
През пролетта се събдват всичките ѝ мечти — отново да бъде майка.
През март под нейните клони се раждат кокичето, минзухарът, синчецът.
Тя ги закриля, но не ги задушавя. Гората обича всички свои деца,
наред с вълка, лисицата, дивата котка, елена, заека и всички останали
нейни обитатели.

Тя не може да бъде мащеха за никой от тях. Тя е единствено „майка“.
Какви биха могли да бъдат мечтите на една майка?
Какво може да иска тя?
Единственото, към което се стреми, е да защити децата си.
За това мечтае и гората. Тя иска да предпази всяко бръмбърче,
всяка птичка, всяко свое дете. Гората е извор на свежест, живот,
спокойствие. Притежава необикновени сили. Тя опазва водата, която
пием, пречиства въздуха, който дишаме, спира ерозията и свлачищата.

Трябва да се научим да чуваме как тихо плаче гората.
Може би плаче заради нас.

Наталия В., 9-годишна.

Ева Г., 8-годишна.

Чешка република

Зеленият горски човек

Гората може да напомня море. Тя е голяма, безформена, короните на дърветата се вълнуват като вода от докосването на вятъра. Нашата страна се намира далече от морето и винаги е била естествено покрита с гори. За да имат земя, която да обработват и върху която да строят жилищата си, хората трябвало да я вземат от природата. Вземали я от гората. В стари времена хората били заобиколени от гората в степен, която днес вече не разбираме. Те се бояли от нея, използвали я и я населвали с различни същества. Затова гората отколе има своя символ — върху готическите сгради откриваме издялана от камък демоничната фигура на Зеления човек. Ние виждаме само едната половина от гората, понеже другата е скрита под земята.

Гората се променя всеки ден. Достатъчно е не просто да се разхождаме, а да се огледаме наоколо, да доловим — не знам как да се изразя — диханието, душата, говора на гората. Тогава човек изведнъж усеща, че гората го е приела, че той и тя си принадлежат, че се разбират, че изобщо няма нужда да си казват каквото и да било, че могат заедно да мълчат и тогава и човекът, и гората знаят за какво мълчат заедно.

Емилия П., 8-годишна.

Мариана С., 7-годишна.

Дания

Гората е тъй свежа и зелена

Гората е тъй свежа и зелена,
ку-ку!
С растящи ягоди, съсънки,
ку-ку!
Резки в кората на дървото,
където споделих целувка в лунна нощ,
ку-ку! Тра-ла-ла! Ку-ку!
Блажените разходки на лунна светлина,
ку-ку!
Или пък в слънчев ден из горските пътеки,
ку-ку!
А кукувицата със песента си отброява
целувки нежни и отминали години,
ку-ку! Тра-ла-ла! Ку-ку!
Не позволявай на живота да те огорчава,
ку-ку!
Помни, че младостта веднъж се изживява,
ку-ку!
Съсънките и ягодите продължават да растат,
а кукувицата ще знае пак — къде, кога.
ку-ку! Тра-ла-ла! Ку-ку!

Алексас С., 9-годишен.

Ула И., 10-годишна.

Германия

Гората в германската история: три различни погледа

1713 г. — Една книга от Саксония променя света

„Sylvicultura oeconomica“ се нарича дебелият том, в който Ханс Карл фон Карловиц за първи път събира познанията на своите съвременници за гората. Воден от мисълта, че отсечените дървета са повече от дърветата, които ще поникнат, той стига до идеята, че можем да съхраним природата за бъдещите поколения само ако полагаме внимателна грижа за нея. Днес това наричаме „принцип на устойчивото развитие“.

1817 г. — Митичната Германия — гората в нашата душевност

Братя Грим публикуват за първи път своя сборник „Детски и семейни приказки“. Заедно те събират над 200 приказки. Гората е основната сцена, на която се развива действието. Без нея нашите приказки и басни биха били бездомни.

1949 г. — Жената, която засажда дъбове: паметник за 50 пфенига

Герда Вернер позира като модел на своя съпруг, който е скулптор. По това време се организира конкурс за изображение за 50-пфениговата монета, което да символизира възстановяването на Германия. Вернер участва с изображението на млада жена, коленичеща, за да засади дъбова фиданка. И тъкмо тя спечелва конкурса. Монетата със засаждащата дъб млада жена остава в обращение повече от 50 години, за да ни напомня за жените, помогнали за залесяването на опустошените гори.

Густе Р., 7-годишна.

Русне М., 7-годишна.

ЕСТОНИЯ

Естонската гора

Наш дом е гората	До морето в борова гора
Като крепост непристъпна се издига	палатката опъваме
Наш подслон е гората	Сред чудния мирис на бора
Там опасност не достига	с усмивка на уста във сън потъваме

Тишината чуваме в гората	Красива пътека в гората
по-тиха от покой недоловим	светъл спомен в паметта остава
На жмичка си играем в гората	Как хубаво е ски да караме
и колибки от дърво си там строим	Във заснежената дъбрава

В гората ние черпим	След освежаваща разходка в гората
от източника енергийни сили	сауната запарваме сега
В тигана пържим гъби	Тя е предварително загрята
които ний в гората сме открили	с дърва от същата гора

В гората берем боровинки	С дървета, растящи в гората,
и вкусно сладко с тях варим	наште домове градим
Горски билки там събираме	Тя ни липсва, когато сме далече
за всяка болка — лек незаменим	Тя е това, към което се стремим.

Мария С., 8-годишна.

Виктория П., 8-годишна.

Ирландия

Ах, как ни липсват сянката и подслонът на дърветата!

Много отдавна Ирландия била цялата осеяна с дървета и дъбрави. Знае се, че тогава хората са познавали добре дърветата. Едно от доказателствата за това и за духовната им връзка с дърветата е фактът, че огамите (руните, които били използвани в ирландската писменост преди римските букви) били наречени на дървета и растения:

A (ailm) бор, B (beith) бреза, C (coll) леска, D (dair) дъб, E (eabhadh) трепетлика, F (fearn) елша, G (gort) бръшляна, I (iodha) тис, L (luis) самодивско дърво, M (muin) глог, N (nion) ясен, O (oir) жълтуга, P (peith) нисък бъз, R (ruis) бъз, S (sail) върба, T (teithne) прецип, U (ur) пирек.

Хората питаели топли чувства към дърветата, а много светци ги закриляли. Може би именно на свети Кевин дължим девствения облик на местността Глендалок, която и до днес се е запазила като красиво кътче с много дървета. Кевин забранил на хората да сечат или унищожават дърветата:

„Кевин заплашвал със скоростижна смърт и вечни мъки в Ада онзи, който дръзвал да гори млади дръвчета или загнели дънери от тази горичка.“

С годините обаче дърветата все пак били изсечени. След началото на седемнадесети век започнали повсеместни сечи. Смята се, че поемата *Cill Chais* е написана в началото на деветнадесети век:

*И сега какво ще правим без дърва?
И последното дръвче бе посечено...*

Макар че горите вече са унищожени и пейзажът на Ирландия е пуст и гол, дърветата са оставили своя отпечатък в наименованията на местностите и остават живи в паметта ни. Ето и някои примери от четирите ирландски провинции:

„Рядка гора“ (An Chreatalach), „Равнината на свещеното дърво“ (Magh Bhile), „Хълмът на планинския ясен“ (Cabhán an Chaorthainn), „Дъбова гора“ (Doire), „Тис на пустия бряг“ (Iúr Chinn Trá), „Бродът на ясена“ (Áth na Fuinseoige), „Имелова равнина“ (Maigh Cuilinn), „Горичката на добитъка“ (Coillte Mach), „Градът на брода с бъзовия храст“ (Baile Átha Troim), „Църквата при трънката“ (Cill Airne), „Пътят до дъбовата горичка“ (Bealach an Doirín), „Земята на тиса“ (Tír an Iúir), „На границата с бъза“ (Meathas Troim), „Бръшляна“ (Eidhneach), „Началото на брода с брезата“ (Béal Átha Beithe), „Могилата с ягодите“ (Ard na Caithne), „Високата гора“ (Fiodh Ard), „Реката на черния дъб“ (Abhainn na Daraí Duibhe), „Буковата планина“ (Sliabh Féá), „Църквата при дъба“ (Cill Dara), „Ливадата на върбата“ (Cluain Saileach), „Хребетът на планинския ясен“ (Droim Caorthainn).

Илхам Т., 10-годишен.

Хосе Ф., 8-годишен.

Гърция

Митът за Ерисихтон

Ерисихтон, царят на Тесалия, се бил прочул като непочтителен към боговете, горделив и алчен човек. Той пожелал да построи величествен дворец и за целта решил да си набави дървен материал от близката гора. Започнал безразсъдно да реже дърветата наред. Като видели как опустошава гората заради алчността си, поданиците му се опитали да го убедят да не изсича ненужно гората и му напомнили, че е опасно, защото върху него може да се стовари гневът на Деметра — богинята на земеделието.

Ерисихтон не обърнал внимание на предупрежденията им и избълвал груби думи по отношение както на дърветата, така и на богинята Деметра. Тя се разгневил толкова много, че решила да го накаже и за целта помолила богинята на глада да му вдъхне неутолим глад. Така и станало. Тежки страдания започнали за Ерисихтон, защото колкото и да ядял, все не можел да утоли глада си. Скоро започнал да харчи цялото си състояние, за да може да си купува храна. Наложило се да продаде двореца, робите и дори красивата си единствена дъщеря. Накрая започнал да яде собствената си плът и умрял, без да успее да утоли глада си.

Поука:

С този мит се осъждат алчността и безразсъдното използване на природните ресурси, а митичният герой е като днешните хора, които необмислено потребяват много повече, отколкото е нужно за задоволяване на физиологическите им нужди, лишавайки от бъдеще децата и в крайна сметка отивайки към собственото си унищожение.

Франческа М., 4-ти клас.

Наталия Ф., 6-годишна.

Испания

Поема за изсъхналия бряст

Виж стария бряст! Ударен от гръм,
отвътре до корен прогнил,
от майския дъжд и слънце окъпан
зелени листа разлистил.

Там горе на хълма — вековният бряст,
а долу Дуеро води тихо плиска.
Белокорият дънер цял покрит е със прах;
от гадини прояден и в жълт мъх той обвит е.
Не ще да свият там гнезда
пак сиви славеи — като в шумящите тополи,
тез' стражи на пътя и брега.

По ствола пъплят мравки върволици
под строй една след друга, кат' войници,
а паяци във мрежи го оплитат.

О, бряст крайречен,
преди от брадва ти да си посечен
и дърводелецът от теб измайстори
клепало, теглило, коларски ритли,
преди да изгориш в жарта червена
в огнището на дом крайпътен беден,
преди вихрушка из корен те изтръгне
преди трионът в трески те превърне,
преди реката, през урви и долини
те завлече до морските дълбини,
във моя стар бележник да възпея
таз прелестна зелена клонка аз копнея.

Отворено към светлината и живота,
една надежда сърцето ми таи —
за ново чудо щом се запролети.

Фина Е., 9-годишна.

Руи В., 7-годишен.

Франция

Възпитание на чувствата

„Светлината докосваше на места края на гората, но заобикаляше сенчестите ѝ пазви или, на преден план изтънена и сякаш омаломощена, разпростираше в далнината лилава мараня, белезникави зари. По пладне слънцето, сипещо лъчите си върху злачната земя, пръскаше връхчетата на клонките със сребристи ронливи капчици, нижеше изумрудени нанизи сред полята, хвърляше златисти петна върху наслоената шума, а вдигнеше ли човек взор, сред короните на дърветата прозираше небето.

А когато плътната завеса от вертикални нишки се разтваряше, зеленината на огромни талази се стичаше чак до долините, където над бляскавите равнини се възправяха гърбовете на други хълмове, преди да се утаи в избледнели, неясни краски.

Изправени един до друг на някое възвишение те усещаха, докато вдишваха вятъра, как в душата им приижда — подобно на гордото чувство от един по-свободен живот и съпътстващата го необузdana мощ — безпричинна радост.“

Виолет Б., 8-годишна.

Мачей С., 3-ти клас.

Хърватия

Горският

За горския
гората е на длан,
работно място тя е,
главен стан.
На горския
костюмът е зелен,
зелен е също неговият ден.
Той свирва
със пръсти
и совите сбира.
По горски пътеки
да крачи не спира
и гледа дали е гората под строй,
дали всички птици са точно на брой,
дали е на място всеки елен.
Зиме в гората
само горският е зелен.

Якоб С., 10-годишен.

Лиляна Н., 10-годишна.

Италия

Нови разкази за античния Рим

Всеки от седемте хълма се отличавал със своите дървета, чието име понякога и носел. На Авентинския хълм някога растяла лаврова гора, за която до края на Римската империя напомняли имената на улиците *Lauretum Maius* (Голяма лаврова гора) и *Lauretum Minus* (Малка лаврова гора). Казват, че долината между Авентинския и Палатинския хълм, наричана *Murtia*, води името си от миртата, която растяла около светилището на Венера, наричана още *Murtea*, т.е. „миртова“. Хълмът Целий се наричал *Querquetulanus* заради растящите там дъбове, а хълмът Опий се наричал *Fagutalis* заради гората си от букове...

С този осяян с гори пейзаж не е за чудене, че един от първите почитани в Рим богове бил Фавн, чиито пророчески послания и тайнствен глас хората си представяли, че чуват в дълбоките лесове.

Неговата невеста Бона Деа, или Добрата богиня, също винаги била боготворена и наричана още Фауна.

Силван бил покровителят на дърветата и горите, и по-специално на боровете и кипарисите, откъдето идва и прозвището му *Dendrophorus*, т.е. „носителят на дърво“.

Агнес Ф., 10-годишна.

Елена Г., 8-годишна.

Кипър

Добрините на дърветата

Красивата земя, де всяка крачка злато е, да видиш искаш ли?

Излез в полето, в планината и спри се да погледнеш ти.

А зърнеш ли дървета, до тях по-близо отиди
и мигом ще повярваш в естествените красоти.

Ако за свеж и ароматен въздух жаден си,
не на морето — по-добре другаде иди,
младите дръвчета в гората погледни,
на въздуха свеж уханието усети.

И ако болест повали те някой ден,
да викаш лекар по-добре недей.
Живота си нему в ръце не оставяй,
за седмица в гората иди, оздравей.

Колко добрини ни правят и колко ни даряват?
Зеленина, прохлада и уханье от цъфнал цвят,
дървото ценно е, а също плодове —
кое от тях по-малко е?

От техните филизи — венец за победителя начело,
отгдето и да идва той — май и дъждът е тяхно дело.

Благословен е тоз, що дървета има живи,
както някой родител с деца работливи
просия не го грози — в тях опора намира,
тоз, що дървета сади и не спира.

Угне М., 6-годишна.

Аманда М., 10-годишна.

Латвия

На жар

Още от малък обожавам да ходя за гъби. Обаче в горичките. Не че имам нещо против гората, и там много обичам да ходя за гъби, но тогава винаги си търся компания, защото веднага успявам да се изгубя сред многото дървета.

Като бях малък, ходехме на големи експедиции за гъби. Тръгвахме да берем гъби с две конски каруци. Кажички-речички цялата рода Римени се настанявахме заедно в каручките. Всеки си носеше кошница, а те бяха с всякакви размери. Не си спомням дали мама или татко пръв казваше, че вече е време за гъби, но винаги вадохме страшен късмет. А след това събраните гъби ги сушахме или ги осолявахме. Именно по време на тези излети се научих да различавам кои гъби стават за ядене и кои — не.

Недалеч от къщата ни имаше хълмче, което беше известно и като Картофения хълм, и като Хълма на манатарките. „Картофеният хълм“ — защото там складирахме извадените картофи, заровени в песъчливата му почва, а пък „Хълмът на манатарките“ — защото там, сред редките дървета, от ранно лято чак до късна есен все се намираха манатарки. Мама често ме пращаше там с думите: „Я да видим, ако отскочиш до там, дали ще намериш гъби?“

И аз отскачах до хълма, вадох си джобното ножче, което ми беше подарък, и отрязвах по няколко манатарки — и големи, и малки.

Когато печта се разгореше, мама нареждаше гъбите върху специална скара, която имаше дълга метална дръжка. Докато беше на жаравата, скарата трябваше непрекъснато да се разклаща. Когато гъбите вече бяха почти готови, орязвахме прегорялото. След това ги слагахме върху чиния, намазвахме ги със сметана и ги поръсвахме с малко сол. Ммм, направо да си оближеш пръстите!

Доминика П., 9-годишна.

Илона В., 7-годишна.

Литва

На гората

Нека гората шумоли, шепти,

моята зелена сестра!

Нека ние, хората,

й подадем ръка;

нека и младите,

и старите

й станем близки.

Гората ще се разлисти

и меден сок ще ни омае.

На гората — с любов!

Това е моят зов!

Люксембург

Фитбул

Букове, дъбове, шипки просветват в хрусталака. *Провикни се в гората. — Какво да извикам? — Името си. — Стив. — По-високо! — Сти-и-и-и-в!* Гласът ми се връща и заглъхва, отново и отново. *Не чуваш ли? — Не.* Продължаваме. *Това е ехото.* Продължавай, продължавай. *Какво е ехо, тате?* Пътища, пътеки, зелена светлина, зелена сянка: цялата пътека е добре обозначена. *Хоп, хоп, хоп!* — *Уморен съм. — Какво? Вече? А си едва на 12.* Не се отпускай, раз, два, раз, два, тичай около дървото. *Ти поиска да дойдеш. — Тате, жаден съм!* Вдишвай дълбоко, поизпоти се, само така, между другото. *Тате, искам кòла!* Тренирай коремните мускули, напрегни бедрата ... *не стой на едно място! Хайде!* Тичай като унесен, остави душата да се скита...Ех, колко е приятно! *Тате, гладен съм! — Продължавай, не спирай!* — *И ме болят краката. — Престани да се оплакваш! — Тате, не мога повече!* Изведнъж: какво, по дяволите, търси този фитбул върху пътеката за бягане? Защо ни гледа? Малките пронизващи очички не помръдват, ние също. Някой изсвирва: *Идваш ли?* Светкавица. Набитото главесто куче вече го няма. Сега продължаваме, бавно, много внимателно.

И още по-бавно.

Видя ли, тате. Все пак спря за почивка.

Естер М., 9-годишна.

Димас С., 8-годишен.

Унгария

Гората

Обичам шумоленето на твоите дървета,
сумрака на твоя чародеен свят.
Обземат ли ме тревоги и съмнения,
ти с вярност пазиш мойте съкровени откровения.
Ни тревите, ни дърветата издават
съкровенията желаня на моето сърце.
Приемаш ти радушно, горо мила,
и утешаваш измъчваните от тъга и страсти.

Обичам сянката на тъмнозелените дървета,
когато слънце на небето ярко грее.
Ако съм обиден, унизен,
гората дарява ме с покой.
Борбата и врявата светска
притихват в мелодичната ти самота,
в която очите ми не виждат нищо друго,
освен нежната небесна синева.

Обятията ти, потръпващи от лекия ветрец,
обгръщат ме, когато нуждая се от самота.
Дърветата лудеят пакостливи,
закачат се с въздишките на всеки гост.
А който не намира ведрост в тяхната игра,
е жив мъртвец, досущ погребан.
Който пък не те обича, горо мила,
той не е познал ни радост, ни страдание.

Ана Г., 2-ри клас.

Левенте С., 6-годишен.

Малта

Гората

Гората ме опиянява...
Напевът ѝ ме обгръща
като летен полъх в клоните на клена.
Нищо чудно, ако се порежа,
дори кръвта да е зелена.

Мартина П., 8-годишна.

Года Д., 8-годишна.

Нидерландия

Да подновим връзката си с гората

Спомняш ли си какво беше усещането, когато стъпи за пръв път в гората?

Аз не, но имам нещо като най-ранен спомен за гората. Преди това сигурно съм играл там стотици пъти, без дори да се огледам наоколо.

Настъпи момент, в който детският филм от безкрайни приключения сред дърветата сякаш застина и аз се почувствах като неделима част от живота около мен, от гората. След което детството продължи и аз отново се захванах да строя колиби, да пленявам противниковия флаг и да изграждам бентове в поточето...

Изумително е как можеш да забравиш всичко това. Започваш да учиш и работиш и най-накрая получаваш заплата, която ти позволява да посетиш горите в Азия. Но докато погледът ти е насочен към такива далечни места, знаеш, че въобще не е необходимо да пътуваш, за да откриеш чудесата на природата. Трябва ти само малко въображение и нидерландските гори отново се превръщат в приключение.

Американският природозащитник Джон Муир е казал: „Когато се опитваме да отделим нещо, установяваме, че то е здраво скрепено към всичко останало във Вселената“. Това е!

Днес с радост бродя в същите гори, където съм играл като дете. Например — в ранна пролет. Нима има нещо по-прекрасно от хълм, обсипан с разцъфтели горски съсънки?

Аида С., 7-годишна.

Наталка Д., 7-годишна.

Австрия

Дървото

Кат семенце ново на земята падам,
за жалост и име даже още нямам.
Ще порасте от мене може би смърч напет.
Дано и ти обичаш играта на поет.

От семето малко ще тръгне стъбло,
и скоро ще видиш, че съм ела, дъб или друго дърво.
По мен растат иглици, шишарки и листенца.
Навън издържам даже и зимъс без палтенце.

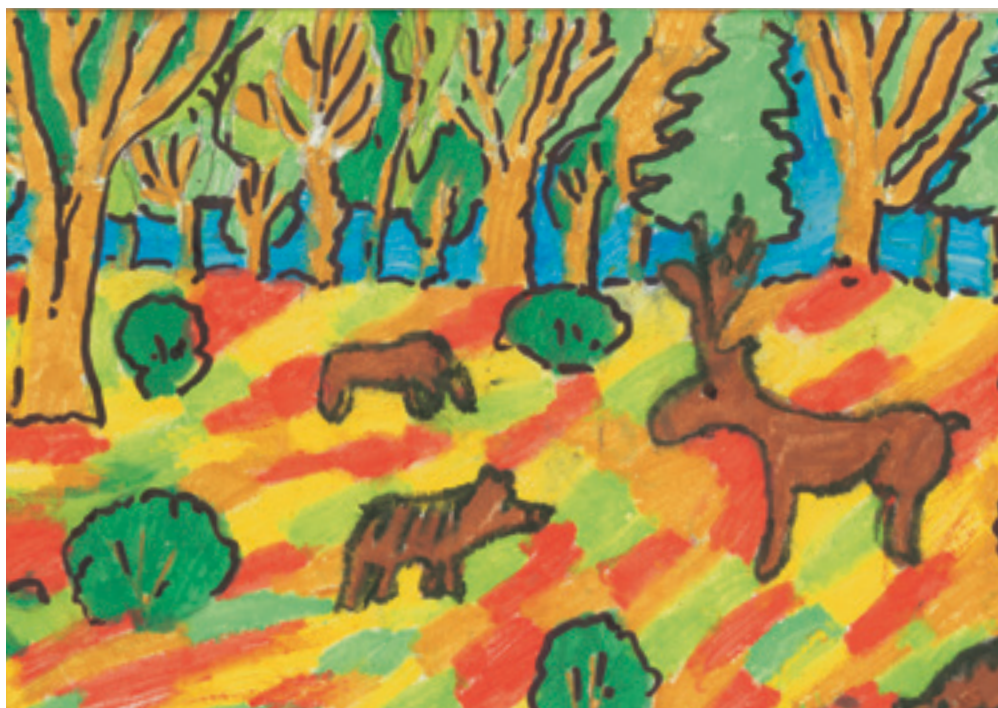
Дърво ще стана силно, голям ще пораста.
Аз вярвам, ще се сбъдне и моята мечта.
Опазвам ви всички от жега и студ —
на климата аз съм поддръжник прочут.

Себе си отдавам, като остаряя,
с мойта дървесина много се гордея.
От мен ще направят легло или маса,
или за дома си изящна украса.

Под моите клони и листа на сянка
унасят се хората в най-сладка дрямка.
На всички животни предлагам подслон,
за тях съм луксозна квартира с балкон.

На хората служба аз дълги години
предпазвам ги от свлачища и от лавини.
Зиме, лете и през сезони други
съм винаги на вашите услуги!

Животът в гората е чиста наслада,
а това е краят на нашата балада!

Вероника П., 9-годишна.

Наталия К., 6-годишна.

Полша

Музика на вековната гора

Пианисимо

Първите слънчеви лъчи просветват несмело
през листата, трепереци от утринния хлад,
милват тревата, окичена с капки блестяща роса.

От сянката бавно излезе бръмбар рогач
и се спря върху грапавата кора.

Охлюв показва главата си сънена и тръгна да търси храна.

Пиано

Разбудена птица се обади и запърха с крила
някъде високо в короната на дърво.

Изплашена катеричка изпусна орехче,
жал ѝ е за закуската, фучи и се сърди.

Борът развя зелен перчем.

Шишарка изпрати по широкия свят узрялото си потомство.

Сърцето на заека трепна от пукота на прекършена съчка.

Мецофорте

Авлига запя мелодично,

звънна симфония от големи и малки птичи гърла,
само бухалът нададе своето „буху-буху“ и задряма,

а кукувичката се озърташе.

Форте

Кълвачът удари рязко и решително
с точност, достойна за добър хирург,

и барабаният звук на човката му
даваше темпо на звънтящия птичи часовник.

Вятърът изсвири протяжно *глицандо*,

свистейки и танцувайки в клоните.

Зубър благородно потърка чело о ствола на едно дърво,
намръщено тръсна глава.

И забуча фортисимо с бас, сякаш тътен в далечината
ревът се понесе към небосклона.

Прокънтя

и със ехо откликна гората,

тъй че потръпна цялото небе.

После от големия потрес отново се роди тишина.

Мачей Хенрик Модзелевски

Отличен на Седмия полски национален
конкурс „Гората — моя любов“:

носител на Трета награда за цикъл от
две стихотворения в категорията
„Деца и юноши от 12 до 15 години“

Ян З., 9-годишен.

Виктория Я., 6-годишна.

Португалия

Далеч сред зелени дървета

Далеч сред зелени дървета
странен звън оглася гората,
като глъч от пир на джуджета
мимолетно докоснал тревата...

Ту смътен, ту ясен в гъсти корони
едва замира звънливият звук
и в балдахина от сплетени клони
тихомълком ражда се друг.

Илюзия, нищо... реалност?
Истината е само една —
далечният звън е случайност
или несбъдната мечта.

Марта С., 7-годишна.

Лорант П., 8-годишен.

Румъния

Завръщане

— Горо моя, мила горо,
ти, приятелко добра,
кога видях те за последно,
колко време се минá?
Много пътища изминах,
а ти стоиш си все така.

— Все така стоя си тук:
зимите изнизват се;
виковете им пронизват ме,
гонят птиците оттук;
клоните как пъшкат чувам аз
и под тежък сняг се гъна аз тогаз.

Все така стоя си тук:
дъхът на лятото разтваря ми листата,
носи той и гласа на момата,
към извора забързана минаваща оттук,
и на птиците тайни —
с техните песни омайни.

— Горо, през бурите на времето
и през годините на бремето,
и през сезоните на времето —
не остаряваш ти!

— Що са то сезоните на времето,
щом небето в езерата ми се вглежда;
що са то годините и бремето,
щом живителният сок навред се процежда
що са то годините и бремето,
щом Дунав пътем градовете все изрежда.
Човекът само непрестанно се изменя,
все се търси и променя.
А ние имаме си място под небето,
откакто свят светува —
и реката, и морето,
и луната все векува,
и гората — с кръговрата.

Михай Еминеску (1850 – 1889)

„Convorbiri Literare“ (Литературни
разговори) – 1 октомври 1879 г.

Фани В., 8-годишна.

Мила М., 6-годишна.

Словения

Гората

Свежи листа, клонки зелени —
това е домът за мене.
Крача сред разлистени дървета
и вглеждам се в играта на небето.

Цветята ухаят,
потоци шумят —
в тях моят дом се оглежда.
Звезден прах под нозете, вятър в косите,
в очите — свобода, а в дланите — надежда.

Птичките пеят,
звънчета звънят:
„Тук е твоят край!“
Единствен той под небосвода
е даден нам от вечната природа.

Скайсте Д., 6-годишна.

Юлия Ю., 6-годишна.

Словакия

Зимни гори

В гори обширни, мълчаливи
Вах мие своите брегове,
а цветовете им игриви
затрупани са в снегове.

Не блясват пламъчета вече
в притихналите равнини,
препускат кончета далече,
горите днес са там сами.

Но пак ще дойде пролет светла
и пак ще ги прегърне май,
завивка снежна ще отметнат,
ще грейне синият безкрай.

Тогава — възроден и весел —
отново ще се скитам там
и моята смирена песен
ще зазвучи с вълшебен плам!

Синтия С., 9-годишна.

Рикардас П., 6-годишен.

Финландия

Засяването на гората

Възправил се Вайнамойнен,
с двата крака здраво стъпил
върху остров в океана —
суша гола, без дървета.

Преживял той много зими
и безброй лета останал
на безмълвния си остров —
суша гола, без дървета.

Размишлявал и се чудил,
дълго блъскал си главата
кой таз пустош ще засее,
кой ще пръсне семената?

Синът полски Пелервойнен,
познат още като Сампса,
пустошта ще да засее
и ще пръсне семената!

От сърце ще сее семе
по планини и поляни,
по гори и по ливади,
по скали и камънаци.

Смърчове посял на хълма,
по баирите — глогини,
жилав троскот по бърдата
и елхички в долините.

Засади бреси в полята,
гъста елша в равнините,
ред череша в низините
и ракити в падините.

По свети места — офика,
край блатата млади иви,
в пустошта бодливи хвойни,
зелен жълъд край потока.

Устремени към небето
никнели фиданки смели,
вдигали елхи върхари,
боровете клони сплели.

Расли брезови дръвчета,
гъста елша в равнините,
ред череша в низините.
Хвойни махали със вейки,
натежали от шишарки,
плод черешата родила.

Ана С., 10-годишна.

Раза О., 7-годишна.

Швеция

В обществото и гората

Шумен свят — за мен мъчение!
Къде си, тишина? В теб ми се скита.
Ни ти, ни друг има решение,
сърцето нещо щом попита.

Дай ми да бродя из гората!
Вечерен полъх в клоните шепти.
На тихи мисли аз словата
чувам, макар гората да ехти.

Габриеле Д., 10-годишна.

Астиус П., 9-годишен.

Обединено кралство

Сърцето на Мидлотиан

Из наставленията, които Джок от Дъмбидайкс получава от баща си:
„Джок, като си нямаш друга работа, винаги можеш да посадиш дърво.
Докато ти спиш, то ще расте.“

Откъс от „Сърцето на Мидлотиан“ от поредицата романи „Уейвърли“ (1818 г.)

Сър Уолтър Скот (1771 – 1832)

Даниел Т., 9-годишен.

Сандра С., 9-годишна.

Каролина Д., 6-годишна.

Индекс на рисунките

А

Агнес Ф., 10-годишна, Унгария, стр. 29
Аида С., 7-годишна, Литва, стр. 43
Алексас С., 9-годишен, Литва, стр. 13
Аманда М., 10-годишна, Литва, стр. 31
Ана Г., 2-ри клас, Испания, стр. 39
Ана С., 10-годишна, Испания, стр. 57
Ариана Г., 9-годишна, Италия, стр. 7
Астиус П., 9-годишен, Литва, стр. 59

Б

Ботонд С., 9-годишен, Унгария, стр. 7

В

Вероника П., 9-годишна, Унгария, стр. 45
Виктория Я., 10-годишна, Полша, стр. 47
Виктория П., 8-годишна, Словакия, стр. 17
Виолет Б., 8-годишна, Унгария, стр. 25

Г

Габриеле Д., 10-годишна, Литва, стр. 59
Года Д., 8-годишна, Литва, стр. 41
Густе Р., 7-годишна, Литва, стр. 15

Д

Дамиан Т., 7-годишен, Полша, стр. 4
Даниел Т., 9-годишен, Испания, стр. 61
Димас С., 8-годишен, Нидерландия, стр. 37
Доминика П., 9-годишна, Полша, стр. 33

Е

Ева Г., 8-годишна, Литва, стр. 9
Елена Г., 8-годишна, Унгария, стр. 29
Емилия П., 8-годишна, Литва, стр. 11
Естер М., 9-годишна, Унгария, стр. 37

И

Илона В., 7-годишна, Полша, стр. 33
Илхам Т., 10-годишен, Италия, стр. 19

К

Каролина Д., 6-годишна, Полша, стр. 62

Л

Левенте С., 6-годишен, Унгария, стр. 39
Лиляна Н., 10-годишна, Румъния, стр. 27
Лорант П., 8-годишен, Унгария, стр. 49

М

Мариана С., 7-годишна, Испания, стр. 11
Мария С., 8-годишна, Португалия, стр. 17
Мария М., 7-годишна, Португалия, стр. 35
Марта С., 7-годишна, Унгария, стр. 49
Мартина П., 8-годишна, Малта, стр. 41
Мачей С., 3-ти клас, Полша, стр. 25
Миа И. Г., 7-годишна, Испания/ Унгария, стр. 64
Мила М., 6-годишна, Литва, стр. 51

Н

Наталия В., 9-годишна, Испания, стр. 9
Наталия К., 6-годишна, Полша, стр. 45
Наталия Ф., 6-годишна, Полша, стр. 21
Наталка Д., 7-годишна, Полша, стр. 43

Р

Раза О., 7-годишна, Латвия, стр. 57
Рикардас П., 6-годишен, Литва, стр. 55
Руи В., 7-годишен, Португалия, стр. 23
Русне М., 7-годишна, Литва, стр. 15

С

Сандра С., 9-годишна, Испания, стр. 61
Синтия С., 9-годишна, Унгария, стр. 55
Скайсте Д., 6-годишна, Литва, стр. 53

У

Угне М., 6-годишна, Литва, стр. 31
Ула И., 10-годишна, Литва, стр. 13

Ф

Фани В., 8-годишна, Унгария, стр. 51
Фина Е., 9-годишна, Испания, стр. 23
Франческа М., 4-ти клас, Италия, стр. 21
Франциска М., 1-ви клас, Унгария, корица IV

Х

Ханиан У., 6-годишна, Малта, стр. 35
Хернан Г., 7-годишен, Испания, стр. 3
Хосе Ф., 8-годишен, Португалия, стр. 19

Ю

Юлия Ю., 6-годишна, Литва, стр. 53

Я

Якоб С., 10-годишен, Румъния, стр. 27
Якуб Рошак, 7-годишен, Полша, корица I и стр. 1
Ян З., 9-годишен, Полша, стр. 47

Миа И. Г., 7-годишна.

Горите в ЕС в цифри

Горите и останалите залесени площи в Европейския съюз обхващат около 180 милиона хектара, което е над 40 % от територията му. През последните десетилетия в горите има все повече и повече дървесина, понеже се изсичат средно само около две трети от годишния прираст.

В Европейския съюз се намират 5 % от горите в света. От шейсет години нашето горско богатство непрекъснато се увеличава. По света обаче горите продължават да намаляват, а това влияе отрицателно върху климата и биологичното разнообразие.

В Европейския съюз най-много горски площи има във Финландия и Швеция — около три четвърти от техните територии са покрити с гори или други залесени площи.

Сравнително големи залесени площи на глава от населението има също в Естония и Латвия. Най-малко гори има в Малта, Нидерландия, Ирландия и Обединеното кралство.

По-подробни сведения ще намерите в интернет на адрес: www.ec.europa.eu/agriculture/forest/statistics

Символичната връзка между живота на едно дърво и живота на човека може да бъде открита във всички европейски култури. Настоящата антология ни дава възможност да видим тази връзка в нова светлина, чрез поезия и проза от всички държави — членки на Европейския съюз. Текстовете са илюстрирани с детски рисунки, които разкриват по уникален, пъстър и много проникновен начин как те виждат горите и какво очакват от нас.

Франциска М., 1-ви клас.

ISBN 978-92-79-30814-7

9 789279 308147

ISBN 978-92-79-30814-7
doi:10.2762/10040